

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Bod 1 – Informácia o opatreniach zameraných na konsolidáciu verejných financií pre rok 2026

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Bod bol zaradený na rokovanie HSR Ministerstvom financií SR ako iniciatívny návrh

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Návrh zákona ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s konsolidáciou verejných financií dochádza k zmene daňových predpisov, predpisov v oblasti sociálneho poistenia a niekoľkých ďalších predpisov sa predkladá s cieľom potreby konsolidácie verejných financií.

Zákonom o dani z príjmov sa zavádzajú ďalšie pásma progresívneho zdanenia príjmov fyzických osôb

Zákonom o dani z pridanej hodnoty, v ktorom sa ustanovuje paušálne odpočítanie dane vo výške 50 % pri osobných motorových vozidlách nepoužívaných platiteľom dane výlučne na podnikanie a pri tovaroch a službách obstaraných v súvislosti s týmito vozidlami a dochádza aj k úprave v zozname tovarov, na ktoré sa uplatňuje znížená sadzba dane.

Zákonom o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach, navrhuje osobitná vyššia sadzba pre ďalšie regulované odvetvia.

Zákonom o dani z poistenia, kde sa navrhuje zvýšenie aktuálne uplatňovanej sadzby dane z poistenia z 8 % na 10 % zo základu dane.

V oblasti sociálneho poistenia a zabezpečenia sa navrhuje zosúladiť definíciu závislej práce so zvyšným obsahom Zákonníka práce, zrušiť výnimky z platenia poistného na sociálne poistenie, navrhuje sa predĺženie poskytovania náhrady príjmu zamestnávateľom pri dočasnej pracovnej neschopnosti z 10 na 14 dní, navrhuje sa zrušenie výnimky z platenia poistného na sociálne poistenie zamestnancom a zamestnávateľom, a zvyšuje sa dolná hranica výšky pokuty za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania.

Zákonom o zdravotnom poistení, v ktorom sa navrhuje úprava sadzieb pre odvod poistného na verejné zdravotné poistenie, zvýšenie sadzieb zamestnanca, samostatne zárobkovo činné osoby a tzv. samoplátiteľa o 1 percentuálny bod.

Zákonom o povinnom zmluvnom poistení, v ktorom sa navrhuje zvýšenie odvodu časti poistného z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, takto odvedené finančné prostriedky budú príjmom osobitného účtu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Zákonom o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy, v ktorom sa navrhuje zníženie percenta podielových daní poukazovaného obciam z dôvodu konsolidácie verejných financií.

Návrhom lex konsolidácia sa tiež dopĺňajú a menia niektoré ďalšie zákony, v ktorých sa realizujú technické opatrenia potrebné na dosiahnutie vyššie uvedených cieľov.

Súčasťou konsolidačného balíčka je aj **návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky o zániku daňového nedoplatku zodpovedajúceho nezaplatenej sankcii prislúchajúcej k zaplatenej dani**... Ak daňový subjekt zaplatí vyrubenú daň v „náhradnej“ lehote uvedenej v nariadení t. j. od 1. januára 2026 do 30. júna 2026, nedoplatok na pokute a úroku z omeškania, ktorý prislúcha k tejto dani zanikne 30. septembra 2026.

Postoj RÚZ k materiálu

Návrh bol predstavený a posúvaný bez akejkoľvek zmysluplnej konzultácie so sociálnymi partnermi a bol prijatý bez skutočného vyhodnotenia vplyvov na trh práce, investície, inovácie či regióny. Rozhodnutia s takto zásadným hospodárskym a sociálnym dopadom nesmú byť prijímané v skrátanom legislatívnom konaní, ale vyžadujú si transparentnú prípravu, odbornú diskusiu, merateľné ciele a predvídateľné prechodné obdobia. **Z procesného hľadiska považujeme postup vlády za neakceptovateľný**

Predložený návrh konsolidačného balíka považujeme za nesystémový a podkopávajúci konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky, ktorá už dnes výrazne zaostáva v porovnaní so susediacimi krajinami a celou EÚ. Máme za to, že predstavené opatrenia neprispievajú k stabilnému a dlhodobému ozdraveniu verejných financií ani k podpore rastu slovenskej ekonomiky, nakoľko v návrhu absentujú akékoľvek prorastové opatrenia.

Naopak, zvýšenie daňovo-odvodového zaťaženia práce, ktoré je už dnes neprimerane vysoké, znižuje čisté príjmy domácností, tlmí spotrebu, prehľbuje regulačnú neistotu a celkovo zhoršuje podnikateľské prostredie. Zvyšovanie progresivity dane z príjmov fyzických osôb priamo znevýhodňuje pracovné miesta s vyššou pridanou hodnotou a oslabuje schopnosť krajiny prilákať a udržať vysokokvalifikovaných pracovníkov, čím sa prehľbuje problém odlivu mozgov aj dlhodobé riziko stagnácie produktivity.

Od roku 2024 boli predstavené 3 kolá konsolidácie v celkovej výške 7,4 mld. EUR napriek tomu sa deficit verejných financií znížil len nepatrne. Minulý konsolidačný balíček bol prenesený na firmy a spotrebiteľov až z 95%, tento rok sa štát podieľa opäť menej ako 50%tným podielom. Filozofické východiská materiálu, tak ako ich prezentoval rezort financií na tlačovej konferencii sú smutnou ilustráciou toho ako sme dospeli k súčasnej potrebe konsolidácie. Súčasná potreba konsolidácie je spôsobená najmä nekontrolovaným rastom výdavkov, ktoré však neboli vynaložené na produktívne investície, ktoré by podporili budúci rast slovenskej ekonomiky (čo by sa v takom prípade prejavilo na raste HDP a následne aj na výške daňových príjmov).. Tieto výdavky (plošná energopomoc, 13. dôchodky, vlaky a obedy zadarmo) pritom vláda neplánuje vôbec obmedziť. Naopak vo svojej prezentácii deklaruje úspory na strane vlády vo výške 1,14 mld. eur, bez ich akejkoľvek konkrétnejšej špecifikácie. Vláda zavádzajúco tvrdí, že úspory na strane štátu dosiahnu 1,1 mld. Eur. Ale počíta do toho aj financovanie dotácií energií z EU fondov za cca 400 mil. Eur. Reálne tak úspory na prevádzke štátu majú dosiahnuť 700 mil. Eur. K tomu sa má dospieť rušením a zlučovaním úradov, hoci zatiaľ nebola vypracovaná žiadna legislatíva, ktorá by k tomuto smerovala a individuálnymi vnútornými opatreniami na znížovanie prevádzkových nákladov, bez ich bližšej špecifikácie. Úspory mzdových nákladov budú nevyhnutné, o to viac ak bol mzdový rast v SR v posledných rokoch ťahaný rastom platov vo verejnej správe. Skúsenosti z minulých období (reforma ESO) však nie sú dôvodom na optimizmus v tejto oblasti. O to viac ak vláda nemieni siahnúť ani na ohodnotenie zamestnancov, ktorí aj v rámci slovenskej ekonomiky dosahujú nadpriemerné príjmy (lekári).

Za škodlivé považujeme aj ďalšie uvažované opatrenia, ktoré zatiaľ nie sú súčasťou vládneho návrhu ako je napr. digitálna daň, zdanenie bánk, alebo obchodných reťazcov. Zavedenie digitálnej dane môže priniesť riziko zhoršenia obchodných vzťahov s USA. V pondelok 25. augusta 2025 americký prezident Donald Trump vyhlásil, že krajiny s digitálnou daňou môžu čeliť dodatočným clám na konkrétne výrobky. Úrad obchodného splnomocnenca USA môže tiež využiť tzv. Section 301 v prípadoch, keď existuje podozrenie na diskriminačné opatrenia iného štátu voči americkým firmám. Tento nástroj bol nedávno použitý voči Brazílii a v minulosti ním USA pohrozili Francúzsku práve v súvislosti s digitálnou daňou. Pre Slovensko, ktoré vyváža viac ako 90 % svojej produkcie, by to mohlo znamenať vážny problém pre automobilový priemysel a ďalšie exportne orientované odvetvia. **Dodatočné zdanenie bánk** (ktoré je už aj v súčasnosti vysoké) bude mať negatívne dopady na konkurenciu v odvetví a dostupnosť úverov pre občanov a firmy (o to viac v kontexte stúpajúcich úrokových sadzieb posledných rokov). **Dodatočné zdanenie obchodných reťazcov** by malo zasa zásadný negatívny vplyv na rast cien potravín, pričom už v súčasnosti dosahuje rast cien potravín 4,4%.

Na dosiahnutie lepšieho stavu verejných financií naopak odporúčame realizovať opatrenia nasledovného typu: razantnejšie opatrenia na strane výdavkov (napr. skutočná adresnosť v energiodotáciách,) zníženie regulačných bariér pre zamestnávanie, podpora rekvalifikácie, zjednodušenie daňového systému spoločne s opatreniami zameranými na boj proti daňovým únikom, lepšie využívanie štrukturálnych fondov (zjednodušenie), prijatie protikorupčných opatrení, kontrola všetkých štátnych výdavkov prostredníctvom ÚHP, podpora výskumu a vývoja v stanovených

oblastiach, zavedenie skutočnej digitalizácie vo verejnej oblasti a reformovať štruktúru verejnej správy (napr. zníženie počtu obcí).

Vláda SR by mala začať s prípravou konsolidačných opatrení na rok 2027 už dnes (v roku 2025) a zapojiť do prípravy odborníkov a partnerov a pri ich príprave využívať riadny legislatívny proces. Považujeme za potrebné zaviesť rezorty realizáciou procesných auditov spolu so zakomponovaním skutočnej digitalizácie s cieľom zníženia výdavkov bez dopadu na aktivity a navrhované konsolidačné opatrenia hodnotiť aj podľa ich príspevku k hospodárskemu rastu,

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Čl. I., novela Zákonníka práce

Ministerstvo očakáva, že táto úprava zníži mieru obchádzania zákona. Druhým krokom je navýšenie dolnej hranice pokuty za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania 2 na 4 tisíce eur, resp. z 5 na 7 tisíc eur v prípade nelegálneho zamestnávania dvoch a viac fyzických osôb súčasne. Zvýšenie dolnej hranice pokuty má zároveň reagovať aj na problém fiktívnych živností. Zároveň sa zavádza aj motivačný mechanizmus, ktorý pri včasnej a riadnej úhrade umožní zaplatiť iba dve tretiny z uloženej pokuty.

Ministerstvo financií odhadlo, že počet fiktívnych živnostníkov, ktorí budú pre potreby opatrenia reklasifikovaní na zamestnancov je 35 000, čo predstavuje strednú hodnotu z analýzy MF SR (Hľadáme spoľahlivého zamestnanca. Podmienka: na živnosť). Celkový vplyv reklasifikácie sa odhaduje na 202 mil. eur. Opatrenie predpokladá s postupným prechodom týchto živnostníkov na TPP: 0 % v roku 2026, 20 % v roku 2027 (t. j. 7 000 osôb s vplyvom 40,4 mil. eur), 30 % v roku 2028 (t. j. 10 500 osôb s vplyvom 60,6 mil. eur). Podrobné výpočty jednotlivých daňových a odvodových vplyvov boli vykonané na modelovom príklade fiktívneho živnostníka, s príjmom na úrovni priemernej superhrubej mzdy TPP daného roka, ktorý po reklasifikácii bude poberať rovnakú superhrubú mzdu ako zamestnanec.

Predpoklad, že živnostníci po zrušení živnosti prejdú na pracovné miesto v hodnote priemernej mzdy sa nám javí príliš optimistický. Na druhú stranu, predkladateľ môže argumentovať, že výsledný počet transformovaných živností bude vyšší. Každopádne, aj táto položka nemusí naplniť štátnu kasu v očakávanej sume.

2. Čl. V, novela zákona o sociálnom poistení

Nesúhlasíme s predĺžením obdobia, v ktorom zamestnávateľ vypláca náhradu mzdy počas PN z 10 na 14 dní. Akémukoľvek opatreniu tohto typu musí nutne predchádzať reforma vystavovania potvrdení o práceneschopnosti a ich digitalizácia, ktorá umožní ich lepšiu kontrolu (napr. v podobe ako navrhovala RÚZ pri ostatných novelách legislatívy v tejto oblasti). Uvedená zmena bude pre zamestnávateľov znamenať neočakávané vyššie náklady na náhradu mzdy pri PN a nakoľko sa PN nedajú predvídať, budeme potrebné vytvárať väčšie finančné rezervy na tieto neplánované výdavky.

Kompenzácia počas materstva nie je úsporou, ale prenesenie dôchodkových výdavkov do budúcnosti. „Úspora“ spočíva v tom, že ministerstvo nebude posilať zo štátneho rozpočtu osobitnú dotáciu na dôchodkové poistenie za poistenkyne a poistencov na materskej alebo rodičovskej dovolenke. Alikvótna časť tohto poistného boli presmerované na účet v druhom pilieri pre matky a otcov, ktorí boli na rodičovskej alebo materskej dovolenke a súčasne boli v II. Pilieri. Táto fiktívna úspora znamená vyššie výdavky z prvého piliera v budúcnosti. Zároveň to predstavuje ochudobnenie predovšetkým žien, keďže tieto príspevky sa nebudú môcť dlhodobo zhodnocovať na kapitálových trhoch. Je veľmi pravdepodobné, že zhodnotenia úspor v indexových fondoch bude vyššie, ako rast priemernej mzdy (určujúca premenná pre rast dôchodkov).

Nesúhlasíme so zvýšením vymeriavacieho základu pre výpočet odvodov SZČO zo súčasných 50% na 60% priemernej mzdy v hospodárstve spred 2 rokov nakoľko je s tým spojený skokový nárast povinných minimálnych odvodov a tým pádom aj rast ich daňového a odvodového zaťaženia.

Toto opatrenie zvyšuje minimálne odvody platené SZČO. Prenesené do čísel (v kombinácii aj so zvýšením zdravotného odvodu o 1 percentuálny bod) to znamená nasledovné:

	2025	2026 pôvodne	2026 nové
Sociálne odvody	237	253	303
Zdravotný odvod	107	114	122
Mesačne	344	367	425
Ročne	4131	4403	5100

SZČO platiaci minimálne odvody tak v roku 2026 bude ročne platiť navyše 271 eur z dôvodu „prirodzeného“ zvyšovania (rast VZ z dôvodu rastu priemernej mzdy) **a o ďalších 698 eur z dôvodu zvýšenia minimálnych VZ na sociálne a zvýšenia sadzby zdravotných odvodov na 16%**. Spolu 969 eur navyše.

Čisto na zmenu VZ sociálnych odvodov z 50% na 60% pripadá 606,2 eur.

D

nes (dátá 2024) zhruba 78% SZČO platí sociálne odvody z minimálneho VZ. Toto opatrenie sa však dotkne väčšej časti SZČO – tých, ktorí doteraz boli v pásme 51%-59%, čo je zhruba ďalších 9%. V tomto prípade však nárast bude menší, než bolo popísané vyššie.

Toto opatrenie bude mať dramatický dopad najmä na živnostníkov, ktorých ročné tržby sa pohybovali blízko doterajšieho hraničného pásma na povinné platenie sociálnych odvodov (9144 eur v roku 2025).

Napríklad živnostník s príjmom 12 000 eur ročne si priplatí spomínaných 606,2 eur (5% tržieb) len z dôvodu zvýšenia VZ a ďalších 91,44 eur (0,8%) z dôvodu zvýšenia sadzby zdravotných odvodov. Ak prirátame aj „prirodzené“ zvýšenie minimálnych odvodov kvôli rastu priemernej mzdy, tak dodatočné odvodové zaťaženie mu odkrojí dodatočných 8% tržieb.

Len na odvodoch takýto živnostník potom zaplatí 5100 eur ročne, teda 42,5% príjmov ročne.

Jeden z argumentov ministerstva sú nízke budúce starobné dôchodky takýchto živnostníkov. Rozhodnutie stať sa živnostníkom je však aj rozhodnutím zobrať väčšiu zodpovednosť za seba, vrátane potreby aktívnejšieho prístupu k vlastnému zabezpečeniu. Naopak, spoliehať sa na štátny pilier o 20-30 rokov považujeme za vysoko špekulatívne. Nesystémový populistický nástroj minimálnych dôchodkov nemôže slúžiť ako argument na vyššie zdanenie dnešných živnostníkov. Pre mnohých môže byť toto zvýšenie likvidačné a ich príspevok do dôchodkového systému nebude vyšší, ale nulový.

Nesúhlasíme so skrátením „odvodových prázdnin“ na 6 mesiacov. Toto opatrenie zavádza druhú vrstvu minimálneho sociálneho odvodu vo výške 26% VZ. Už tento samotný fakt predstavuje nesystémový krok, keďže po novom budeme mať minimálny sociálny odvod vo výške 26% priemernej mzdy, potom minimálny sociálny odvod vo výške 60% priemernej mzdy.

Povinnosť platiť tento odvod už po 6 mesiacoch od začatia podnikania bude mať dopady na vznik nových SZČO, pretože zvyšuje finančné náklady takehoto rozhodnutia. Odradí najmä nízko kvalifikovaných a tých, ktorí majú malé finančné rezervy. Živnosť pre nich predstavovala legálnu alternatívu v regiónoch, kde je ťažké nájsť zamestnanie. Dopadová správa počíta s dopadom na 42 000 živnostníkov vo výške 16 miliónov eur, znamená to teda dodatočný náklad 381 eur na živnostníka.

Za extrémne škodlivý však považujeme fakt, že týmto opatrením prestáva existovať hranica (ne)platenia sociálnych odvodov (9144 eur v roku 2025). Znamená to, že aj živnostníci s ročnými tržbami pod 9144 eur bude musieť platiť mesačne 131,34 eur minimálny sociálny odvod.

Napríklad živnostník-dôchodca s príjmom 3 000 eur ročne a paušálnymi výdavkami dosiaľ platil len 15% zdravotné odvody, teda 121 eur ročne (po novom +8 eur z titulu zvýšenia sadzby). Zmeny v sociálnych odvodoch však spôsobia, že bude platiť aj 12*131,34 eur minimálny sociálny odvod, teda 1576 eur ročne. Z tržieb 3000 eur tak len na zdravotných a sociálnych odvodoch zaplatí 1705 eur ročne, teda 57%! Akákoľvek mikroživnosť s tržbami do 1705 eur ročne bude viac ako 100%-ne zaťažena odvodmi.

Takéto nastavenie je očividne likvidačné pre väčšinu mikroživnostníkov, ktorí riadne fakturujú všetky tržby. V roku 2024 bolo 196 000 živnostníkov, ktorí neplatili sociálne odvody. Časť z nich (dopadová správa ich odhaduje na 42 000) bola novozaložená (mala „prázdniny“), čo však stále necháva zhruba 154 000 aktívnych mikroživnostníkov. Odhadovaný výnos z tejto skupiny živnostníkov je 113 miliónov v prvom roku (734 eur na osobu) a 232 miliónov (1506 eur na osobu) v druhom roku, kedy začnú platiť už plných 12 mesiacov.

Paradoxne, hranica 26% je nastavená tak, že vo väčšine rokov z tohto minimálneho odvodu aj tak nebude vznikať nárok na minimálny dôchodok. Ten je nastavený ako 24,1% mzdového bodu (tj priemernej mzdy), ale z aktuálneho roka, kým minimálny odvod na 26% z priemernej mzdy - ale spred dvoch rokov, čo vzhľadom k nominálnemu rastu priemernej mzdy bude menej, ako 24% v aktuálnom roku. V legislatíve by preto malo byť doplnené, že každý rok platenia odvodov SZČO sa započítava do kvalifikovaného obdobia pre priznanie minimálneho dôchodku.

Toto celé opatrenie je nesystémové. Systémovým riešením je zavedenie ročného zúčtovania sociálnych odvodov spolu so zavedením nezodvodniteľného minima a znížením stropu pre výpočet sociálnych odvodov na 4 násobok priemernej mzdy, ako to je v ČR. V opačnom prípade príde k úplnému pribúchnutiu dverí pre mikroživnosti.

Činnosti s ročnými tržbami niekoľko tisíc eur stratia pre živnostníkov ekonomický zmysel. Pre firmy, ktoré nakupovali podobné služby tým vzrastú náklady na byrokráciu spojenú so zamestnávaním (dohodárov).

3. Čl. VII, novela zákona o dani z príjmov

Nesúhlasíme so zvyšovaním daňových licencií. Opatrenie predstavuje zvýšenie pokuty zo straty. Daňové licencie sú nezmyselné opatrenie, ktoré predpokladá, že zisk je garantovaná veličina a aktíva firiem si musia „zaslúžiť“ svoju existenciu každoročným zaplatením licencie. Podobný „automatický“ charakter, ktorý sa pýta na zisk, má transakčná daň. Je to síce menej významný ale ďalší prvok opatrení, ktoré slovenské podnikateľské prostredie robí z daňového pohľadu najmenej atraktívnym v celej strednej a východnej Európe. Opatrenie zasiahne celkovo 1,4 tis. subjektov so zdaniteľnými príjmami nad 5 mil. eur a prinesie do štátneho rozpočtu približne 9,8 mil. eur v roku 2026

Nesúhlasíme so zvýšením daňového zaťaženia príjmov zo závislej činnosti - zavedenie nových sadzieb k 19%, 25% a to 30% a 35% daň (+ zároveň aj zníženie základu dane, od ktorej sa bude platiť vyššia 25%, 30% a 35% daň – t. j. zamestnanci, ktorí by bez konsolidácie platili 19% daň, budú platiť už aj 25% daň). To znamená, že Nezdaniteľná časť základu dane klesá rýchlejšie. Zmeny v nastavení DPFO sa dotknú 357-tisíc daňovníkov, ktorým vzrastie daňová povinnosť v dôsledku zníženia nezdaniteľnej časti základu dane alebo uplatnenia vyšších sadzieb dane. V roku 2025 dosiahla NČZD nulovú hodnotu pri mzde 4660 eur, v roku 2026 to bude už len 4280 eur. To znamená, že miliónárska daň (nulová NČZD) sa bude týkať o 15 tisíc viac zamestnancov, ako doteraz (cca 48 tisíc).

Uvedená zmena bude znamenať vyššie daňové zaťaženie zamestnanca, čo budú zamestnanci vnímať ako zhoršenie svojej životnej úrovne. U kvalifikovaných zamestnancov z vyššími príjmami, ktorí budú čeliť vyššiemu progresívnemu zdaneniu svojej mzdy, môže dôjsť k poklesu motivácie alebo k úvahám o odchode do zahraničia. Slovensko už dnes patrí medzi krajiny s najvyšším daňovo-odvodovým zaťažením, čo môže spôsobiť odliv špecialistov do zahraničia, odchod zahraničných firiem do krajín s nižším daňovo-odvodovým zaťažením a v budúcnosti to môže spôsobiť, že budeme nedostatok vysokokvalifikovaných zamestnancov.

Preto odmietame navrhované zvýšenie odvodového a daňového zaťaženia práce. A to ako na strane zamestnávateľov aj zamestnancov. Slovensko už dnes zaťažuje prácu viac ako okolité krajiny. V prípade, že chce Slovensko prilákať a udržať talenty, budovať znalostnú ekonomiku, podporovať inovácie a zvyšovať konkurencieschopnosť, dodatočným zaťažením práce až 35% daňou z príjmu ide proti týmto cieľom. Bez vzdelaných, šikovných a motivovaných zamestnancov nič z toho nie je možné dosiahnuť.

Zamestnanec s rovnakou hrubou mzdou v ČR zarobí o 754 eur mesačne viac. To je jedna mesačná splátka hypotéky. Ročne 9 047 eur. Takýto zamestnanec je navyše pre zamestnávateľa v ČR o 835 eur mesačne lacnejší, to je ročne 10 tis. Eur. Dohromady, s rovnakou hrubou mzdou, zaplatí slovenský zamestnanec o 19 tis. Eur ročne viac.

	Slovensko	Česko	Rozdiel	Ročne
Hrubá mzda	10,000	10,000		
Mzdové náklady	13,620	12,785	835	10,020
Čistá mzda	6,463	7,217	-753	-9,047

- SR prepočet za rok 2026, ČR prepočet za rok 2025

Vysvetlenie je jednoduché. Strop platenia sociálnych odvodov v ČR je 4 násobkom ročnej priemernej mzdy (v SR 11. násobok priemernej mzdy) a nižšie sadzby daní (15% a 23%). Česká republika má ročné zúčtovanie sociálnych odvodov.

Nasledujúca tabuľka obsahuje porovnanie čistej mzdy a zaplatených daní za rok 2026 podľa doteraz platnej legislatívy a podľa konsolidačného balíčka. Zamestnanec, zarábajúci 10 000 eur, zaplatí medziročne o 3396 eur viac.

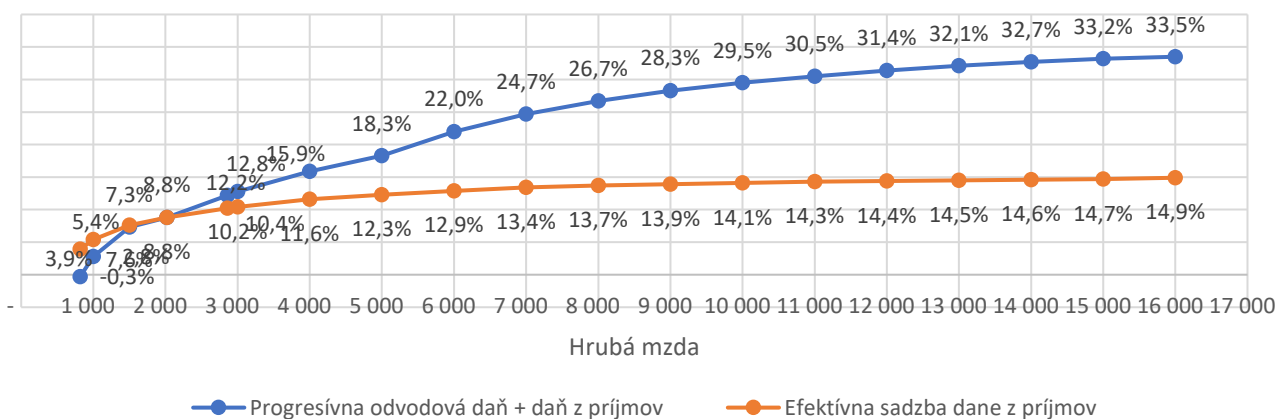
Zmena v čistom príjme a zdanení podľa výšky hrubej mzdy:

Hrubá mzda	Zdravotný odvod 1%	Daň z príjmu stará legislatíva	Daň z príjmu nová	Zmena dane z príjmu	% zmena dane z príjmu	Čistá mzda stará legislatíva	Čistá mzda nová	Zmena čistej mzdy	% zmena čistej mzdy	Zaplatená daň + vyššie ZO - mesačne
1000	10	73	68	-5	-7.2%	793	788	-5	-0.6%	5
2000	20	238	231	-7	-3.0%	1494	1481	-13	-0.9%	13
3000	30	418	418	0	0.1%	2180	2150	-30	-1.4%	30
4000	40	624	635	11	1.8%	2840	2789	-51	-1.8%	51
5000	50	831	850	19	2.3%	3499	3430	-69	-2.0%	69
6000	60	1048	1069	22	2.1%	4148	4067	-82	-2.0%	82
7000	70	1264	1326	62	4.9%	4798	4666	-132	-2.7%	132
8000	80	1481	1583	102	6.9%	5447	5265	-182	-3.3%	182
9000	90	1697	1840	143	8.4%	6097	5864	-233	-3.8%	233
10000	100	1914	2097	183	9.6%	6746	6463	-283	-4.2%	283
11000	110	2130	2353	223	10.5%	7396	7063	-333	-4.5%	333
12000	120	2347	2610	263	11.2%	8045	7662	-383	-4.8%	383
13000	130	2563	2867	304	11.8%	8695	8261	-434	-5.0%	434
14000	140	2780	3159	379	13.6%	9344	8825	-519	-5.6%	519
15000	150	2996	3459	462	15.4%	9994	9381	-612	-6.1%	612
16000	160	3213	3758	545	17.0%	10634	9938	-696	-6.5%	705
17000	170	3459	4066	606	17.5%	11309	10509	-801	-7.1%	776
18000	180	3675	4398	723	19.7%	12029	11126	-903	-7.5%	903
19000	190	3915	4731	816	20.8%	12749	11744	-1006	-7.9%	1006
20000	200	4155	5063	908	21.9%	13469	12361	-1108	-8.2%	1108

Skutočné daňové zaťaženie so mzdou 10 000 eur je omnoho vyššie. Je to spôsobené tým, že veľká časť odvodov do sociálneho poistenia sa nepremieta do nárokov na dávky sociálneho poistenia, a tak predstavujú čistú daň, ktorú nazývame progresívna odvodová daň. V prípade nášho zamestnanca to predstavuje takmer dve tretiny odvodov, 2097 eur mesačne. V skutočnosti je tak daňové zaťaženie dvojnásobné

Nové progresívnejšie sadzby ešte viac zvýšia už tak strmú progresivitu zdanenia vysokokvalifikovaných pracovníkov. Spolu so zvýšením zdravotných odvodov predstavuje zvýšenie dane posledný dôvod pre rozhodnutie mnohých súčasných zamestnancov, aby prešli na s.r.o., ak zatiaľ nevidia dost dôvodov na presťahovanie do zahraničia. Nedostatok kvalifikovaných ľudí je významná brzda budúceho ekonomického rastu.

Progresívna odvodová daň a jej podiel na cene práce v roku 2025

4. Čl. IX., novela zákona o DPH (zvýšenia DPH na vybrané skupiny potravín a nápojov)

Toto opatrenie predstavuje neprimerané a neproporčné zaťaženie cien potravín a tým ohrozí sociálne slabších, keďže preukázateľne v priemere tvoria výdavky na potraviny 1/5 výdavkov a pri osobách s nižším príjmom tento podiel je väčší. Rast cien následne ohrozuje potravinársku produkciu na Slovensku. Označenie „vyššieho zdaňovania potravín s vysokým obsahom cukru a soli je zavádzajúce“, keďže aplikovaním colných tabuliek do skupiny s 23% DPH spadnú aj napríklad nápoje bez pridaného cukru alebo umelého sladidla. Rovnako 23% DPH bude uplatňovaná na rastlinné náhrady mlieka, ktoré má 5% DPH a tým štát ešte viac roztvorí daňové nožnice a zásadne znevýhodní osoby stravujúce sa na rastlinnej báze.

Kým daň zo sladených nápojov má formu spotrebnej dane, nominálne stanovenej, ktorá sa teda môže ale nemusí zakaždým zmeniť novelizáciou zákona, tieto tovary dostali rovno zvýšenú sadzbu DPH a táto daň sa teda platí z celej ceny tovaru. S rastúcimi cenami bude výnos tejto dane automaticky rásť, na rozdiel od dane so sladených nápojov. Nie je preto prekvapujúce, že na tejto dani chce štát vybrať 91 mil. eur.

Cieľom tohto opatrenia nie je nič iné ako vybrať peniaze od spotrebiteľov do rozpočtu. Nebola zavedená so snahou o znižovanie negatívnych externalít, to je len "politické ospravedlnenie". V takom prípade by vláda totiž mohla znížiť priame dane, napr. zaťaženie práce a zároveň by prišla s programom, ako tieto prostriedky na riešenie následkov nezdravého stravovania použije. Zároveň, ak je samotný cukor naďalej vo zvýhodnenej sadzbe, a ľudia si teda budú moc podľa ľubovôle dosladzovať a doma piecť a vyrábať cukrovinky, cieľ sa nemôže naplniť.

Dôkazy o účinnosti týchto daní na zdravotný stav obyvateľstva stále chýbajú. Skoro všetky štúdie sú postavené len na modeloch, prognózujúcich pokles spotreby. Pohľad na vývoj miery obezity v krajinách, kde táto daň bola zavedená, však ukazuje, že nemá skoro žiadny vplyv.

Novela DPH je pritom navrhnutá tak, že okruh tovarov s vyššou DPH bude ďaleko širší, ako zdanenie čokolády a cukríkov. Podľa Potravinovej komory v konečnom dôsledku zdražie až štvrtina potravinových nákupov Slovákov. A to hlavne potravín pre malé deti. V zozname sú aj potraviny pre alergikov, ľudí so zdravotnými problémami či dokonca výživy podávané sondou, ktoré konzumujú ľudia prostredníctvom tenkej hadičky. Riaditeľka komory Jana Venhartová spresnila, že vyššiu DPH majú mať aj ochutené kukuričné a ryžové sucháre, arašidové maslá, ako aj maslá z iných orechov či zavárané ovocie.

Novela tak ešte prehĺbi existujúci chaos v sadzbách DPH na potraviny. V susednej Českej republike je na potraviny jednotná sadzba 12 percent, v Poľsku päť a osem percent a v Maďarsku päť a 18 percent. Iba 6 krajín EÚ má základnú sadzbu DPH vyššiu ako SR. Spotrebitelia sa budú snažiť vyvarovať nárastu výdavkov na potravinové nákupy, preto nebudú voliť „zdravé“ potraviny, ale menej kvalitné sladené a solené potraviny.

5. Čl. XI, novela zákona o zdravotnom poistení

Navrhuje sa zvýšenie sadzby o 1 percentuálny bod (t. j. zamestnanci: 5%, samostatne zárobkovo činné osoby a samoplatitelia 15%). **Opatrenie sa zavádza natrvalo** a počas obmedzenej doby (rok 2026 a 2027) bude v súbehu s dočasným opatrením, ktorým sa zvyšuje sadzba zamestnávateľa, samostatne zárobkovo činné osoby a samoplatiteľa z dôvodu potreby konsolidácie verejných financií Slovenskej republiky o ďalší percentuálny bod. Rozdielna „trvanlivosť“ zvýšenia odvodov sa javí ako nepravdepodobná, potreba konsolidácie veľmi pravdepodobne „donúti“ vládu ponechať zvýšené odvody zamestnávateľa aj neskôr.

Samotný dopad na zdravotné poistenie je očakávaný na úrovni 437 mil. Eur, kvôli zníženiu výnosov dane z príjmov bude čistý dopad 358 mil. eur.

Nesúhlasíme so zvýšením zdravotného odvodu zamestnanca o 1% (aj zamestnanca a SZČO). Uvedená zmena bude znamenať vyššie odvodové zaťaženie zamestnanca na zdravotných odvodoch, čo však zamestnanci určite nepocítia na zdravotnej starostlivosti, zamestnanci to budú vnímať ako zhoršenie svojej životnej úrovne, nakoľko ich čistá mzda klesne. Odmietame navrhované zvýšenie odvodového a daňového zaťaženia práce. A to ako na strane zamestnávateľov aj zamestnancov.

Slovensko už dnes zaťažuje prácu viac ako okolité krajiny. V prípade, že chce Slovensko prilákať a udržať talenty, budovať znalostnú ekonomiku, podporovať inovácie a zvyšovať konkurencieschopnosť, dodatočným zaťažením práce až 35% daňou z príjmu ide proti týmto cieľom. Bez vzdelaných, šikovných a motivovaných zamestnancov nič z toho nie je možné dosiahnuť.

Uvedené opatrenie bude mať pritom dopady aj na organizácie, ktorých fungovanie je financované z verejných zdrojov. Napr. vo vzťahu k zariadeniam sociálnych služieb dôjde k zodpovedajúcemu zvýšeniu ošetrovateľského paušálu na krytie stále rastúcich nákladov na poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti?

Namiesto zvýšenie daňovo odvodového zaťaženia práce dávame v oblasti zdravotníctva do pozornosti ako konsolidačné body (okrem úloh vyplývajúcich z revízie výdavkov) na zváženie najmä: úpravou platového automatu zavedenia spoluúčasti pacienta, najmä v ústavnej starostlivosti a rozdelenie a predaju VŠZP.

6. Čl. XV novela zákona o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach

Navrhujeme, aby správckové spoločnosti neboli dotknuté zvýšeným osobitným odvodom (koeficient 0,0125), ale aby zostali zaradené do doterajšej kategórie (koeficient 0,00363), inak by sa dostali do neodôvodnenej diskriminácie voči subjektom s takmer rovnakým predmetom podnikania, na lokálnej ale aj medzinárodnej úrovni. Zavedením zvýšeného odvodu by došlo k enormnému nárastu osobitného odvodu, pričom sa netýka iných subjektov pôsobiach na trhu, ako napr. obchodníci s cennými papiermi, ktorých predmet činnosti je založený na rovnakom princípe, ani sa netýka iných zahraničných spoločností, ktoré ponúkajú svoje produkty na slovenskom trhu.

Zdroj: RÚZ